

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 14. lipnja 2021.

Analiza presude

Jurica protiv Hrvatske
br. zahtjeva 30376/13
povreda članka 6. stavka 1. Konvencije – pravo na pošteno suđenje (suđenje u razumnom roku)
nema povrede članka 8. Konvencije – pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života (poštovanje privatnog života)

Republika Hrvatska je ispunila pozitivne obveze u pogledu osiguranja neovisnosti i nepristranosti vještaka u parničnom postupku za naknadu štete zbog nesavjesnog liječenja

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud), zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, 2. svibnja 2017. presudio je da je Republika Hrvatska podnositeljici zahtjeva povrijedila pravo na suđenje u razumnom roku zaštićeno člankom 6. stavkom 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija), ali nije povrijedila njezino pravo na poštovanje privatnog života iz članka 8. Konvencije.

Podnositeljica zahtjeva je pokrenula parnični postupak radi naknade štete pred Općinskim građanskim sudom u Zagrebu (dalje: OGS Zagreb) protiv Kliničkog bolničkog centra Sestre Milosrdnice (dalje: KBC Sestre Milosrdnice) i osiguravajućeg društva. Naime, nakon operacije uha u toj bolnici jedna strana lica podnositeljice zahtjeva ostala je trajno paralizirana. Tijekom parničnog postupka izvedeni su dokazi medicinskim vještačenjem te su održana ročišta na kojima su vještaci usmeno saslušani u nazočnosti stranaka, a na podnositeljčin zahtjev, OGS Zagreb je naložio i dodatna vještačenja. Prema nalazu i mišljenju vještaka zdravstveni problemi podnositeljice zahtjeva bili su rezultat komplikacija, a ne nesavjesnog liječenja. Oslanjajući se na tako dobivena vještačenja, OGS Zagreb je odbio podnositeljčin tužbeni zahtjev. Podnositeljica se žalila Županijskom sudu u Zagrebu tvrdeći da su medicinski vještaci bili pristrani jer su dali nalaz i mišljenje na postupanje svojih kolega i jer su bili financijski ovisni o bolničkom sustavu. Njezina žalba je odbijena kao i naknadna revizija Vrhovnom sudu. Ustavni sud je odbacio podnositeljčinu ustavnu tužbu. U međuvremenu, podnositeljica je pokrenula postupak za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, u kojem postupku joj je određena naknada radi povrede tog prava u iznosu od 11.000,00 kuna .

Pozivajući se na članak 6. stavak 1. te članak 8. Konvencije, podnositeljica zahtjeva je pred Europskim sudom tvrdila da parnični postupak koji je trajao više od 14 godina nije bio u skladu sa zahtjevima razumne duljine postupka, te da je pravni okvir u Hrvatskoj u pogledu savjesnosti liječenja i nepristranosti medicinskih vještaka neučinkovit.

U pogledu prekomjerne duljine postupka, Europski sud je utvrdio da podnositeljica zahtjeva nije izgubila status žrtve stoga što su joj domaći sudovi dodijelili naknadu zbog nerazumno dugog trajanja postupka za naknadu štete. Naime, odluka ili mjera u korist podnositelja zahtjeva u načelu nije dovoljna da mu se oduzme status "žrtve" u smislu članka 34. Konvencije sve dok nacionalne vlasti ne priznaju, bilo izrijeком ili sadržajno, povredu Konvencije, a potom i pruže zadovoljštinu za tu povredu ([Scordino protiv Italije](#) (br. 1) [VV], stavak 180.). Visina naknade koju je Županijski sud u Zagrebu dosudio podnositeljici zahtjeva nije bila dostatna u usporedbi s naknadama koje Europski sud dodjeljuje u sličnim slučajevima. Stoga se ova zadovoljština nije mogla smatrati odgovarajućom, a posebno s obzirom na činjenicu da OGS Zagreb nije dovršio postupak u roku od 8 mjeseci kako mu je naložio Županijski sudu u Zagrebu.

U pogledu vremenske nadležnosti, Europski sud je primijenio test „istinske veze“ između određenog događaja i stupanja na snagu Konvencije u odnosu na tuženu državu ([Šilih protiv Slovenije](#) [VV]). Kako bi se ta veza uspostavila, moraju biti zadovoljena dva uvjeta: i) razmjerno kratak protok vremena između spornog događaja i stupanja na snagu Konvencije (ne dulji od deset godina) i ii) da je značajan dio postupovnih koraka poduzet ili je trebao biti poduzet nakon ratificiranja Konvencije ([Janowiec i drugi protiv Rusije](#) [VV], stavci 145.-48.). U podnositeljčinom slučaju Europski sud je ustanovio da je sporni zahvat obavljen manje od deset godina prije stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Hrvatsku, čime je zadovoljen prvi uvjet testa „istinske veze“. Podnositeljica je parnični postupak pokrenula u siječnju 1998. godine, dakle nakon što je Konvencija već stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku, a postupak je okončan u rujnu 2012. godine. Iz toga slijedi da je zadovoljen i drugi uvjet testa "istinske veze".

Europski sud je zatim pristupio ocjeni osnovanosti zahtjeva.

Članak 6. Konvencije

U odnosu na duljinu postupka, ponovio je sljedeće kriterije za ocjenu razumnosti duljine postupka ustanovljene u sudskoj praksi ovog suda ([Frydlender protiv Francuske](#) [VV], st. 43.): složenost predmeta, ponašanje podnositelja i relevantnih tijela te važnost onoga što se dovodi u pitanje za podnositelja u u sporu čiju duljinu Europski sud razmatra. U slučaju podnositeljice zahtjeva, postupak za naknadu štete je trajao više od četrnaest godina tijekom kojeg vremena je bilo nekoliko duljih razdoblja neobjašnjive neaktivnosti domaćih sudova. Naime, prvo ročište održano je tek godinu dana i devet mjeseci nakon pokretanja postupka, ročišta nisu bila redovno zakazivana, a ponekad je trebalo više godina za zakazivanje sljedećeg ročišta, OGS Zagreb nije reagirao na propust Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu da dostavi nalaz i mišljenje vještačenja više od tri godine. Ono o čemu se radilo u postupku naknade štete nesumnjivo je bilo od presudne važnosti za podnositeljicu zahtjeva budući da su posljedice operacije utjecale na njezin privatni život. Podnositeljica je nekoliko puta tražila žurno postupanje u predmetu, ali postupak na kraju nije okončan niti u roku koji je odredio Županijski sud u Zagrebu u postupku za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku. Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio povredu članka 6. stavka 1. Konvencije.

Članak 8. Konvencije

Europski sud je istaknuo da iako pravo na zdravlje kao takvo nije jedno od prava zajamčenih Konvencijom ili njezinim Protokolima, države ugovornice imaju pozitivnu obvezu na temelju članka 8. da, kao prvo, uvedu propise koji obvezuju javne i privatne bolnice na usvajanje odgovarajućih mjera za zaštitu tjelesnog integriteta pacijenata i, kao drugo, osiguraju

žrtvama nesavjesnog liječenja pristup postupcima u kojima mogu ishoditi naknadu štete ([Vasileva protiv Bugarske](#), stavak 63.). Jedan od temeljnih vidova postupovnih jamstava jest neovisnost nalaza i mišljenja vještaka koji sudjeluju u postupku. Vještaci moraju biti formalno i *de facto* neovisni o onima koji su navodno sudjelovali u spornim događajima, posebno s obzirom na činjenicu da nalazi i mišljenja vještaka medicinske struke često imaju presudnu težinu u ocjeni domaćeg suda o vrlo složenim pitanjima nesavjesnog liječenja ([Bajić protiv Hrvatske](#), stavak 95.). Države ugovornice imaju široku slobodu procjene u odabiru načina kako udovoljiti pozitivnim obvezama na temelju čl. 8., a sama činjenica da je postupak koji se odnosi na nesavjesno liječenje završio nepovoljno za podnositelja zahtjeva ne znači da je tužena država povrijedila te obveze ([Besen protiv Turske](#), stavak 38.).

Europski sud je utvrdio da u Republici Hrvatskoj postoji građanska i kaznena odgovornost liječnika zbog propusta u liječenju. Drugim riječima, u parničnom postupku moguće je zatražiti naknadu i utvrditi odgovornost liječnika i zdravstvene ustanove za štetu do koje je došlo zbog liječničke pogreške, a nesavjesno liječenje smatra se kaznenim djelom. Ta mogućnost nije samo teoretska, kako je tvrdila podnositeljica zahtjeva, već se provodi u praksi domaćih sudova. Prilikom odlučivanja o odgovornosti liječnika u parničnim postupcima primjenjuje se kriterij pažnje dobrog stručnjaka. Odgovornost se temelji na načelu krivnje, a u posebnim okolnostima slučaja primjenjuje se i odgovornost po načelu objektivne odgovornosti za štetu.

Nadalje, Europski sud je istaknuo da se objektivnost mišljenja vještaka u slučajevima nesavjesnog liječenja ne može automatski dovesti u sumnju zbog činjenice da su oni stručnjaci liječnici koji rade u domaćem zdravstvenom sustavu. Sama činjenica da je vještak zaposlen u ustanovi javnog zdravstva, posebno određenoj za izrade nalaza i mišljenja vještaka i koju financira država, sama po sebi ne opravdava bojazan da ti vještaci neće moći djelovati objektivno i nepristrano pri izradi svojih nalaza i mišljenja. Ono što je važno jest da sudjelovanje vještaka u postupku prate odgovarajuća postupovna jamstva koja osiguravaju njihovu formalnu i *de facto* neovisnost i nepristranost. U Republici Hrvatskoj postoji nekoliko takvih jamstava. Sukladno Pravilniku o stalnim sudskim vještacima i Zakonu o parničnom postupku, sudski vještaci dužni su provoditi vještačenja savjesno, objektivno i sukladno pravilima struke, a odredbe o izuzeću sudaca primjenjuju se na odgovarajući način i na izuzeće vještaka.

Ova postupovna jamstva primijenjena su i u slučaju podnositeljice zahtjeva. OGS Zagreb nije samo prihvatio nalaze i mišljenje vještaka, nego ih je i usmeno saslušao te je naložio dodatna vještačenja radi razjašnjavanja pojedinih pitanja koja su ostala nejasna ili su osporena. Podnositeljčini prigovori o nepristranosti vještaka bili su općeniti i neobjektivni.

Slijedom navedenog, Republika Hrvatske je ispunila svoje pozitivne obveze koje proizlaze iz članka 8. Konvencije, te je Europski sud presudio da nije došlo do povrede navedenog članka.

Ovakav zaključak Europski sud je donio i u recentnoj presudi [Urukalo protiv Hrvatske](#) u kojoj je podnositelj zahtjeva također tvrdio da Republika Hrvatska nije ispunila svoje pozitivne obveze u vezi s njegovim navodima o nesavjesnom liječenju. Dosljedno primjenjujući svoju dobro utvrđenu sudsku praksu na ovaj predmet, Europski sud je utvrdio da je podnositeljev prigovor na temelju članka 8. Konvencije očigledno nedopušten.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2021. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskom sudom za ljudska prava